

Příloha č. 2: Scénář k filmu

Reenactment a historická rekonstrukce jako kulturní fenomén

Autor: Ondřej Svoboda

Aktéři:

Karolína Chvojková (KCH)

Pavel Macků (PM)

Reportér (R)

Čas	Obraz	Zvuk
00:00 – 00:05	Tma	Ticho
00:06 – 00:10	Titulky: Fakulta sociální věd Univerzity Karlovy, Institut komunikačních studií a žurnalistiky uvádí praktický bakalářský projekt	Ticho
00:10 – 00:18	Záběr: Voják na stráži Titulky: Reenactment a historická rekonstrukce jako kulturní fenomén	Ruchy + hudba
00:18 – 00:30	Sekvence záběrů z reenactorských akcí Švihoftag a Turnaj hradeckého dvora	Ruchy + hudba
00:30 – 00:47	Sekvence záběrů z reenactorských akcí Švihoftag a Turnaj hradeckého dvora	Ruchy + hudba AS (R): Desítky bílých stanů, vlající pestré vlajky, naleštěné zbroje a dámy v šatech z drahých látek. Ne, tohle není začátek historické povídky nebo popis ležení ze světa Hry o trůny. Takhle vypadají setkání vynavačů takzvaného LH, living history
00:48 – 00:54	Celek střetu v turnaji	Ruchy
00:55 – 01:21	Sekvence záběrů KCH z Turnaje hradeckého dvora	AS (R): Tento koníček, který spočívá v rekonstruování historie, je v Česku stále oblíbenější. Před lety uchvátil také Karolínu, dvaadvacetiletou studentku z Prahy. Reálný život za sebou během sezony nechává téměř každý druhý víkend. Mění se na pannu Lauru Karolínu von Fünfkirchen, rakouskou šlechtičnu, která se ve 14. století pohybovala na dvoře královny Elišky Rejčky. AS (KCH): Termín living history nebo reenactment...

01:21 – 01:46	Polodetail KCH Titulky: Karolína Chvojková, reenactorka	S (KCH): ...pro mě znamená snahu co nejvíce se přiblížit nějakému našemu pojetí historie, nějaké naší představě o tom, jak to asi mohlo vypadat. Nemyslím si, že to je rekonstrukce historie, protože my sami nevíme, jaká ta historie byla a můžeme si jenom domýšlet z nějakých nálezů a z věcí, které víme, si poskládat tu mozaiku. Ale v těch puzzlích chybí takových dílků, že reálně nemůžeme říkat, že to je rekonstrukce historie
01:47 – 02:05	Sekvence záběrů z akcí	Ruchy + hudba AS (R): Přestože se to tak divákům z prvního pohledu může zdát, living history není jenom o rytířích, princeznách a turnajích. Jeho velkou část tvoří také rekonstruování obyčejného života.
02:06 – 03:19	Polodetail KCH Prostřihy: Záběry z akcí Polodetail KCH Prostřihy: Záběry z historických kuchyní Polodetail KCH	S (KCH): Jsou v tom různá řemesla, třeba středověká kuchyně, napodobování různých aspektů denního života. Nejenom válečného života, to taky a zvláště je to doména mužů v tomto koníčku, kteří si hrají na vojáky. Ale to je jenom jedna část, jak říkám, pak jsou třeba historická řemesla, napodobování každodenního života, opravdu jako třeba oživení skanzenu a podobné věci. Ta kuchyně je velmi zajímavá... Není to jenom o tom každodenním životě, je to i o napodobování historických předmětů. Někdo třeba jenom šije kostýmy a nejezdí na historické akce. Zajímá ho, jakým způsobem byl ten kostým ušitý, takže to pro něj není o tom, že by si šil kostýmy, ale že se snaží o rekonstrukci historických technik šití oděvu nebo o rekonstrukci historických technik výroby zbraní a tak dále. Takže někdo to bere vyloženě z té vědecké stránky, kdy se snaží o přesné napodobení, což ne vždycky je úplně jednoduché, a někdo se spíš snaží napodobit tomu středověkému životu a fungování v běžném denním provozu.
03:20 – 03:36	Záběry z turnaje	Ruchy AS (R): Velký důraz je v LH kladen především na hmotnou kulturu – na předměty a na oblečení. To se od sebe značně lišilo i v obdobích, která si byla velmi

		blízká. Zásadní rozdíly jsou vidět už po několika letech.
03:36 – 04:00	Polodetail KCH	S (KCH): Sto let módy je něco, co řádně zamíchá. Když se podíváte dneska o sto let zpátky, tak taky ta móda byla úplně jiná a vám to přijde jako úplně jiná historická epocha. Z našeho hlediska začátek a konec 14. století už není takový rozdíl, by se řeklo, ale ve skutečnosti to tak není. Ono sto let je hodně. A i těch padesát je hodně znát
04:01 – 04:08	Celek z akce	Ruchy AS (KCH): Vycházíme hodně z archeologických nálezů
04:09 – 05:55	Polodetail KCH z akce Prostřihy: Záběry z akcí Polodetail KCH Prostřih: Sekvence česání Polodetail KCH se zoomem Prostřihy: Záběry z akcí	S (KCH): Z různých zdrojů jako jsou iluminace a různé nálezy, třeba oblečení nebo nožů a dalších věcí, které běžně využíváme, keramiky a tak podobně. Záleží na každém, jak moc vážně to bere. Jak moc se snaží přiblížit tomu, jak si myslíme, že to bylo. To je na každém. Někdo se snaží, aby to jenom vypadalo jako v tom období, někdo se snaží, aby to bylo i ze stejných materiálů, někdo se snaží dokonce, aby to bylo stejným postupem vyrobeno. Což dneska už málokdo umí. Není úplně jednoduché nějaké věci sehnat stejně vyrobené jako dřív. Když si pořídíte třeba ozdoby na opasku, takové ty kovové bézanty které se používají, tak ony by originálně měly správně být lité, což dneska téměř nikdo nedělá. A když už to dělá, tak je to strašně finančně náročné. Takže dneska co se dělá tak jsou různé vyklepávané nýtky a podobně – ty ozdoby se dělají jinou technikou, ale vypadají stejně. A to nám vlastně stačí, to že to vypadá stejně. Protože ty lité věci... nemáme zdroje, které by to zvládly udělat. Nebo je to tak finančně náročné, že by jeden opasek přišel místo dvou tisíc třeba na osm. Obyčejný kožený s pár kovovými ozdobami. A to nejsou jenom opasky, to jsou i další věci. Látky třeba. Brokát kdyby se měl dělat tou správnou technikou jako dřív, tak to už dneska vlastně nikdo neumí vyrobit. Neumí to napodobit.

	Polodetail KCH	Některé ty látky jsou hodně podobné tomu, co se používalo, ale když se opravdu vezme kus, který se dochoval, tak stejnou gramáž, stejné chování látky, stejný ohyb, lesk a podobně... To už nejsme schopní napodobit.
05:56 – 06:19	Sekvence záběrů Archeoskanzen pod Dívčím kamenem	Ruchy AS (R): Historickou věrnost reenactři projednávají i s experty. Do jejich řad totiž patří i několik experimentálních archeologů. Úzce s nimi spolupracují třeba v archeoskanzenu pod hradem Dívčí kámen. Ten spadá pod Územní pracoviště Národního památkového ústavu v Telči. Jeho ředitel Pavel Macků se v LH osobně angažuje.
06:20 – 06:49	Polodetail PM Titulek: Pavel Macků, ředitel odborného územního pracoviště NPÚ v Telči Prostřihy: Záběry z akcí	S (PM): Experimentální archeologie a LH mají podle mě poměrně dost společného. To living history já vnímám jako laickou verzi experimentální archeologie. S tím, že living history člověk většinou dělá kvůli sobě, protože ho to zajímá, protože ho to baví, kdežto v té experimentální archeologii nejde o ty prožitky až tak, ale spíš jde o to vytáhnout data, která nám pak pomohou pochopit víc ten středověk nebo jakoukoliv jinou epochu kterou rekonstruujeme.
06:50 - 07:41	Detail PM Prostřihy: Sekvence záběrů archeoskanzen Polodetail PM	S (PM): Člověk, který dělá living history a snaží se ho dělat tak nejlépe jak může, tak má mnohem víc příležitostí a zkušeností, než třeba ten samotný experimentální archeolog. Experimentální archeolog si dá nějaký cíl: udělám tenhle experiment a většinou je to jednorázový experiment. Ale třeba v rámci oblečení nebo těch bot má výhodu ten „livinghistorář“, protože on vyjíždí do roka na několik desítek akcí a to oblečení samozřejmě dostává zabrat a je opotřebováváno. Samozřejmě to není každodenní nošení, ale pořád se na něm projevují oděrky nebo roztrhávání. A tak je jasné, že když člověk pár let takhle po těch akcích jezdí a tahá pořád stejné oblečení, tak se nám rozpadá úplně ve stejných místech. Třeba boty se trhají ve stejných místech. V tomhle má „livinghistorář“ výhodu. Ideální je, když experimentální archeolog je „livinghistorář“, samozřejmě.

07:42 – 07:52	Sekvence PM z Dívčího kamene	Ruchy AS (R): S komunitou living history Macků spolupracuje třeba v oblasti výroby keramiky. Jeho výrobky jsou podle mnohých dokonce k nerozeznání od originálů. On sám však chválu mírní.
07:53 – 08:10	Fotografie výrobků + polodetail pece	AS (PM): Tak daleko ještě nejsem, to bych si hodně fandil. Já jsem keramik samouk, dělám tu keramiku nějakých pět let. Musím říct, že třeba střep, kdyby se našel, tak už by člověk mohl mít pochyby. Celá nádoba ještě ale není v takovém stavu, jak bych si to představoval a jak by ji chtěl mít.
08:11 – 08:15	Polodetail PM	S (PM): Jsou to takové ty věci, kterých si třeba nearcheolog ani nevšimne. Ale já prostě vím, že jsou špatně. Ruchy – pomalý nájezd z dalšího záběru (hudba)
08:16 – 08:35	Sekvence záběrů z akce – hudebník + střelba na terč	Ruchy
08:36 – 08:51	Sekvence záběrů z turnaje Fotografie KCH	AS (R): Kromě tréninků šermu nebo šití kostýmů reenactři věnují hodně práce i výzkumu – studují historické reálie kolem svých postav. Třeba Karolína takhle v archivech strávila podstatnou část loňského roku. AS (KCH): Já jsem začínala tím, že jsem dostala název rodu, a to bylo všechno.
08:52 – 09:33	Polodetail KCH Prostřihy: Sekvence rodokmen + výzkum + kronika Polodetail KCH	S (KCH): A já jsem si dohledala rodokmen, dohledala jsem si informace o jednotlivých členech té rodiny, dohledala jsem si vlastně cokoliv, co šlo. Protože z toho 14. století už v těch rodokmenech moc informací nebývá. Naštěstí tahle rodina zrovna má zpracovaný vlastní rodokmen, vlastní kroniku rodu, a v sídle kde dneska žijí potomci té rodiny, mají vlastní knihovnu. Naštěstí ve Vídni je to digitalizované. Ty zápisy jsou jenom útržkovité z různých listin, třeba kde se objevil ten můj nějaký... nějaký předek toho rodu. Byl třeba někde podepsaný, byl někde jako ručitel, někde svědčil a tak dále. Takže jeho jméno se objevuje, ale ne úplně v kontextu.
09:34 – 10:03	Detail obrazovky počítače (pečeti)	S (KCH): Tady jsou vidět různé pečeti, které byly na těch dokumentech. Jsou to samozřejmě moderní

	Fotografie dokumentu se jmény Polodetail KCH	nákresy těch starých pečetí a tohleto se našlo na těch listinách. AS (KCH): Ten Ulrich von Fünfkirchen, kterého já jsem dohledala, tak byl mincmistr Albrechta Habsburského. S (KCH): Je to něco jako dnešní ministr financí, prostě ten nejvyšší úředník celého království spravující finance
10:04 – 10:40	Polodetail KCH z akce	S (R): Máš někdy pocit, že ti ta role šlechtice někdy přerůstá i do osobního života? S (KCH): No... Má to rozhodně dojezd, když přijedu z akce domů. Jelikož o víkendu na akci dělám šlechtičnu, která nemůže nic moc vlastně dělat, tak si pak ráda třeba umyju nádobí doma. Abych se aspoň nějak využila. Normálně bych si vzala misku, lžíci a odešla si ji po jídle umýt. Ale tohle já udělat nemůžu – nemůžu si pořádně ani odsunout židli. To všechno za mě musí dělat lidi, protože já si tím přeci nebudu špinit ruce.
10:41 – 11:35	Polodetail KCH Prostřihy: Sekvence záběrů KCH z akcí Polodetail KCH	S (KCH): Šlechtic je jenom vrcholek ledovce. Na jednoho šlechtice musí připadat několik lidí, aby si on mohl hrát, aby to vypadalo, že je šlechtic. AS (KCH): Protože být šlechtic není jenom o tom, pořádit si krásné šaty a velký stan, ale je to hlavně o tom, že ten člověk ukazuje svou moc i tím, že má kolem sebe třeba deset lidí, kteří mu dodávají tu vážnost. Díky kterým je nějakým způsobem brán za šlechtice. Samo o sobě sloužit není zábavné. Pro ně je zajímavé taky si na chvíli třeba sednout, dívat se okolo sebe, sledovat cvrkot na akci, sledovat třeba ten turnaj nebo něco co se tam děje. Být diváky, ale i se zapojit aktivně. Je pro ně zajímavé interagovat s ostatními lidmi v družině nebo i mimo družinu. S ostatními družinami, s ostatními šlechtici. Hrát si ty role a být do toho zapojený. S (KCH): Opravdu, sloužit zábava není, zábava je to všechno okolo.
11:36 – 11:48	Sekvence záběrů z akce hudebník	Ruchy – hudba AS (R): Největší zábavou pro hráče jak urozených tak

		<p>neurozených postav je podle Karolíny právě ono hraní rolí. S tím ale nesouhlasí archeologové.</p> <p>AS (PM): Už tam vstupuje spousta věcí...</p>
11:48 – 12:27	<p>Polodetail PM</p> <p>Prostřihy: Záběry z akcí</p> <p>Polodetail PM</p>	<p>S (PM): Těch našich neznámých. A už se to pravděpodobně odchyluje a stává se z toho poměrně velká pohádka. Protože jestli mi něco neznáme, alespoň dobře, tak jsou to mentality těch lidí. Jednotlivých sociálních vrstev. Neumíme jednat jak ti lidé, pravděpodobně nejednáme jako ti lidé. Lidé jsou stejní, ale mění se to prostředí. I ten člověk ve 14. století reaguje jinak než v 18. století a ten zas jinak než ve dvacátém. Protože má za sebou jiné zkušenosti, jiné znalosti. A my chtě nechtě pořád aplikujeme ty své přístupy dnešní doby právě do té doby, kterou rekonstruujeme. A je to že si pořád na něco hrajeme, a je to vlastně pohádka.</p>
12:28 – 12:32	Celek z akce - švenk	Ruchy
12:33 – 13:20	<p>Polodetail KCH ze sklepa</p> <p>Prostřihy: Detaily jednotlivých předmětů</p>	<p>S (KCH): Tady mám skříň se svými téměř všemi historickými věcmi. Celá skříň je plná jenom mých věcí, přičemž polovina je ještě venku.</p> <p>Tady mám stan, nahoře mám kožešiny, tady keramiku do kuchyně, věci na svícení, nějaké rezervní provazy, plachtu pod stan, tady v šuplících mám kotvící lana ke stanu, tady je spojka ke stanu, nějaké háčky, dole jsou kolíky s paličkou na zatloukání.</p> <p>To je asi tak všechno z téhle poloviny, a teď se můžeme přesunout vedle, do druhé půlky, ve které mám kostýmy.</p>
13:20 – 13:56	<p>Sekvence detailů kostýmů</p> <p>Polodetail KCH s kostýmy</p>	<p>S (KCH): Některé z nich jsou z brokátu s kovovými nitěmi, takže nemohou být poskládané, protože by se zničily. Proto to mám všechno vyvěšené ve skříni a ještě mám ty nejdražší šaty schované takhle v obalu, aby se na ně neprášilo a byly v bezpečí.</p> <p>V té skříni mám u toho levanduli, protože odhání moly a to je největší postrach všech „elháčkařů“. Když se vám dostanou moly do skříně, tak to je konec všeho, protože můžete všechny kostýmy vyhodit.</p> <p>Takže tady mám ty nejdražší, brokáty s těmi kovovými nitěmi, aby nebyly ohnuté.</p>

13:56 – 14:11	Sekvence kostým + nábytek Polodetail KCH ze sklepa	AS (KCH): Mám už skoro desítky kostýmů, mám spoustu historického nábytku, který vozím a tak. Jsou to opravdu desítky kusů. S (KCH): Možná už bych se blížila k nějaké té stovce.
14:12 - 14:25	Polodetail KCH	S (KCH): Stálo mě to hodně peněz, naposledy když jsem to počítala, před pár měsíci, tak to bylo přes 130 tisíc, myslím že teď už je to spíš tak ke 150. A to jsou jenom finance. Čas se spočítat úplně nedá.
14:26 – 14:39	AP svlékání	S (KCH): Jak se z toho svléká? Když nemáte po ruce komornou, tak je jediný způsob, jak se z toho vysvléct... Tadá!
14:49 – 14:56	Sekvence hudbenice + stany u hradu	Ruchy – hudba AS (R): Jen v tuzemsku se LH věnují tisíce lidí. Oblíbené je přitom po celém světě. Velké zahraniční akce festivaly mohou mít až desítky tisíc účastníků.
14:57 – 15:00	Sekvence stany a hrad Titulky: Autor: Ondřej Svoboda Vedoucí práce: PhDr. Martin Lokšík ©KŽ IKSŽ	Ruchy - hudba
15:01 – 15:06	Záběr voják na hlídce do černa Titulky: Za vstřícnost děkuji Karolíně Chvojkové a Pavlovi Macků	Ruchy, hudba